

Ujawnienia ESG w sektorze bankowym

Taksonomia, Filar III,
Ślad węglowy

Maj 2023

Building a better
working world

Spis treści

01	Ujawnienia na podstawie art. 8 Taksonomii	4
	Kogo dotyczy obowiązek ujawnień i w jakim zakresie	5
	Co banki ujawniły dotychczas, a co jeszcze przed nami	6
	Na ile spójne jest podejście polskich banków do ujawnień taksonomicznych	8
	Jakie są perspektywy dla wskaźnika GAR	10
	Niska świadomość banków w zakresie ujawnień dotyczących energii jądrowej i gazu ziemnego	11

02	Ujawnienia Filara III ESG	14
	Zakres ujawnień ESG w ramach Filara III	15
	Ujawnienia ESG Filara III - kluczowe wyzwania i zastosowane podejście	16

03	Ślad węglowy	22
	Czym jest ślad węglowy i dlaczego jego ujawnianie rośnie na znaczeniu	23
	Sektor finansowy jest kluczowy w procesie dekarbonizacji	24
	Ujawnienia śladu węglowego i cele <i>net zero</i> w bankach w Polsce	25
	Inicjatywa Science Based Target (SBTi)	27

Zakres ujawnień ESG dla banków stopniowo się rozszerza. Fakt, że są to dla sektora nowe obszary tematyczne oraz brak ukształtowanej jeszcze praktyki rynkowej i nadzorczej powoduje wiele wątpliwości i rozbieżności w podejściu do prezentacji danych. Ma to istotny wpływ na porównywalność prezentowanych informacji i faktyczny odbiór przez uczestników rynku, na jakim etapie są dziś banki w obszarze wspierania zrównoważonego rozwoju. W naszym raporcie omówiliśmy ujawnienia na podstawie art. 8 Taksonomii, ujawnienia Filara III w zakresie ESG oraz informacje na temat śladu węglowego i celów banków w tym zakresie - zawarte w raportach niefinansowych banków działających w Polsce.

Jakie wnioski płyną z bankowych ujawnień ESG na przyszłość?

Rok 2022 to drugi i ostatni okres przejściowy dla instytucji finansowych w zakresie ujawnień taksonomicznych. Kluczowe ujawnienia, które pozwolą zidentyfikować skalę działalności banków w zakresie portfela kredytowego zgodną z taksonomią dopiero przed nami - najważniejsze informacje poznamy w raportach niefinansowych banków za 2023 r. Będą one uwzględniać informacje o zgodności z taksonomią dla dwóch celów środowiskowych (łagodzenie i adaptacja do zmian klimatu) opublikowane dotychczas (po raz pierwszy) przez duże przedsiębiorstwa finansowe.

W przypadku ujawnień taksonomicznych podejście banków do ujawnień za rok 2022 różniło się w wielu aspektach - począwszy od wykorzystania różnych danych źródłowych, uwzględniania różnych rodzajów ekspozycji w kalkulacji aktywów kwalifikujących się do Taksonomii, aż do publikacji wskaźników w różnym zakresie. **Przed bankami i regulatorami dużo pracy w zakresie wypracowania praktyki rynkowej i ujednolicenia ujawnień.** Mimo zaburzonej porównywalności dotychczasowych raportów, widać że na ten moment perspektywy dla wskaźnika zielonych aktywów w polskim sektorze nie są optymistyczne - **bardzo niewielka część finansowania działalności przez banki powiązana jest z działalnością kwalifikującą się do taksonomii.**

Do sporządzenia ujawnień III Filara w zakresie ESG zgodnie z CRR za rok 2022 na rynku polskim w tym roku zobowiązane były tylko pojedyncze banki. Sytuacja zmieni się po wprowadzeniu regulacji CRR3, która rozszerzy zakres ujawnień ESG filara III również na inne niż duże instytucje kredytowe, których instrumenty zostały dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym. Już dziś widać jednak skrajnie odmienne podejścia banków do prezentacji danych - w szczególności do efektywności energetycznej nieruchomości i narażenia ekspozycji na ryzyko fizyczne. To sygnał dla pozostałych banków aby uważnie przyglądać się kształtującej się praktyce rynkowej, gdyż projekt rozporządzenia CRR3 zakłada objęcie tymi ujawnieniami także pozostałe instytucje finansowe.

Ujawnienia śladu węglowego (w szczególności tzw. poziom finansowania emisji gazów cieplarnianych przez banki) mają na ten moment charakter fakultatywny, dlatego nie wszystkie banki określiły swoje poziomy emisji gazów cieplarnianych oraz cele w tym zakresie. Jak dotąd tylko jeden z analizowanych banków działających w Polsce opublikował poziom finansowanych emisji, czyli najważniejszego komponentu śladu węglowego banku. Rosnące oczekiwania interesariuszy i regulatorów (w szczególności w zakresie Filara III ESG) ostatecznie powinny zmotywować banki do przykładania większej wagi do wyznaczania śladu węglowego.

01

Ujawnienia na podstawie art. 8 Taksonomii

Kogo dotyczy obowiązek ujawnień i w jakim zakresie

Rozporządzenie 2020/852¹, czyli tzw. Taksonomia wprowadza definicję działalności zrównoważonej środowiskowo, określa kryteria, jakie taka działalność powinna spełniać, a także wprowadza dodatkowe wymogi ujawnieniowe w tym zakresie. Zgodnie z art. 8 Taksonomii każde przedsiębiorstwo podlegające obowiązkowi publikowania informacji niefinansowych na mocy dyrektywy NFRD² powinno ujawnić, w jaki sposób i w jakim stopniu jego aktywność gospodarcza jest związana z działalnością, która kwalifikuje się jako zrównoważona środowiskowo.

Wymóg ujawnień został sfazowany – w początkowych latach ujawnia się informację, czy działalność **kwalifikuje się do Taksonomii**, czyli tzw. *eligibility* (tj. czy jest ujęta w Rozporządzeniu 2021/2139³ określającym techniczne kryteria kwalifikacji). W kolejnych latach należy już zweryfikować, czy działalność nie tylko została ujęta w kryteriach, ale także czy je spełnia – tj. **czy działalność jest zgodna z Taksonomią** (*alignment*). Termin obowiązywania ujawnień w pełnym zakresie jest różny dla przedsiębiorstw finansowych i niefinansowych, co przedstawiliśmy w tabeli.

Kalendarz rocznych ujawnień taksonomicznych

Kto i kiedy raportuje?	2022 (za rok 2021)	2023 (za rok 2022)	Od 2024 (za rok 2023)
Przedsiębiorstwa finansowe	Sprawozdawczość w zakresie kwalifikowalności	Sprawozdawczość w zakresie kwalifikowalności	Sprawozdawczość w zakresie dostosowania
Przedsiębiorstwa niefinansowe	Sprawozdawczość w zakresie kwalifikowalności	Sprawozdawczość w zakresie dostosowania	Sprawozdawczość w zakresie dostosowania

Przedsiębiorstwa niefinansowe oceniają pod kątem zgodności z Taksonomią działalność własną – a następnie ujawniają odpowiednie wskaźniki (KPI) określające, jaki procent ich obrotu, nakładów inwestycyjnych (CapEx) i wydatków operacyjnych (OpEx) jest powiązany z działalnością kwalifikującą się do Taksonomii

i zgodną z Taksonomią. Te dane powinny być następnie wykorzystane przez banki do oceny, w jakim stopniu udzielane przez nie finansowanie jest zrównoważone środowiskowo („zielone”). Stąd roczne przesunięcie w terminach ujawnień banków i przedsiębiorstw.

- 1 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/2088.
- 2 Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/95/UE z dnia 22 października 2014 r. zmieniająca dyrektywę 2013/34/UE w odniesieniu do ujawniania informacji niefinansowych i informacji dotyczących różnorodności przez niektóre duże jednostki oraz grupy (*Non-Financial Reporting Directive*)
- 3 Rozporządzenie Delegowane Komisji (UE) 2021/2139 z dnia 4 czerwca 2021 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 poprzez ustanowienie technicznych kryteriów kwalifikacji służących określeniu warunków, na jakich dana działalność gospodarcza kwalifikuje się jako wnosząca istotny wkład w łagodzenie zmian klimatu lub w adaptację do zmian klimatu, a także określeniu, czy ta działalność gospodarcza nie wyrządza poważnych szkód względem żadnego z pozostałych celów środowiskowych.

Co banki ujawniły dotychczas, a co jeszcze przed nami

W 2023 roku – podobnie jak w 2022 – banki były zobowiązane ujawnić w szczególności następujące informacje:

- ▶ udział procentowy w aktywach ogółem ekspozycji wobec działalności gospodarczej **kwalifikującej się** oraz **niekwalifikującej się** do systematyki (Taksonomii),
- ▶ udział procentowy w aktywach ogółem ekspozycji wobec przedsiębiorstw **niepodlegających pod NFRD**.

Dodatkowym elementem ujawnień w 2023 roku powinny być wybrane informacje **dotyczące energii jądrowej i gazu ziemnego** wprowadzone Rozporządzeniem 2022/1214⁴. Z opublikowanego 19 grudnia 2022 roku dokumentu Komisji Europejskiej zawierającego pytania i odpowiedzi (*Draft Commission Notice*⁵)

wynika, że już w ujawnieniach banków za rok 2022 powinny znaleźć się następujące wzory:

- ▶ Wzór 1 – Działalność związana z energią jądrową i gazem ziemnym,
- ▶ Wzór 4 – Działalność gospodarcza kwalifikująca się do systematyki, ale niezgodna z systematyką (w zakresie energii jądrowej i gazu ziemnego),
- ▶ Wzór 5 – Działalność gospodarcza niekwalifikująca się do systematyki (w zakresie energii jądrowej i gazu ziemnego).

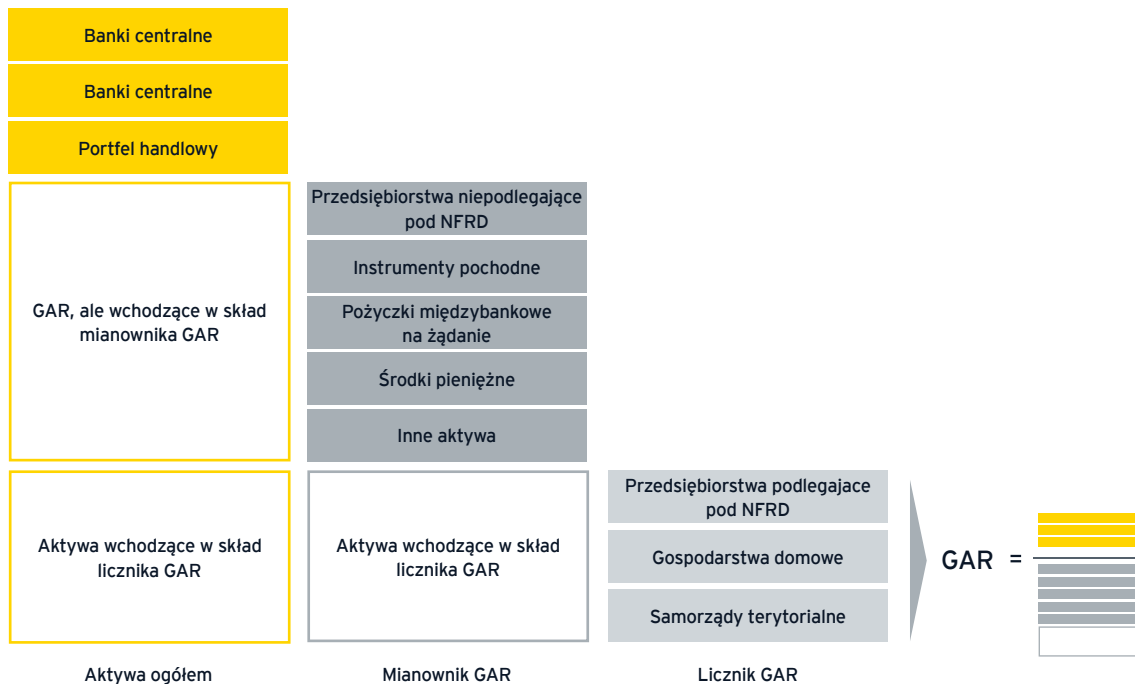
Docelowo banki będą zobligowane przygotować wiele obszernych formularzy, w szczególności dotyczących tzw. **wskaźnika zielonych aktywów** (ang. *Green Asset Ratio – GAR*). GAR określa udział aktywów finansujących działalność zrównoważoną środowiskowo w aktywach wchodzących w skład mianownika wskaźnika (covered assets).

4 Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2022/1214 z dnia 9 marca 2022 r. zmieniające rozporządzenie delegowane (UE) 2021/2139 w odniesieniu do działalności gospodarczej w niektórych sektorach energetycznych oraz rozporządzenie delegowane (UE) 2021/2178 w odniesieniu do publicznego ujawniania szczególnych informacji w odniesieniu do tych rodzajów działalności gospodarczej

5 <https://ec.europa.eu/finance/docs/law/221219-draft-commission-notice-disclosures-delegated-act-article-8.pdf>

Co mówi nam wskaźnik zielonych aktywów (GAR)

Źródło: Opracowanie własne EY.

Na potrzeby GAR, oprócz ekspozycji wobec przedsiębiorstw podlegających pod NFRD, banki będą musiały ocenić pod kątem zgodności z Taksonomią także niektóre rodzaje kredytów dla gospodarstw domowych oraz ekspozycje wobec samorządów terytorialnych.

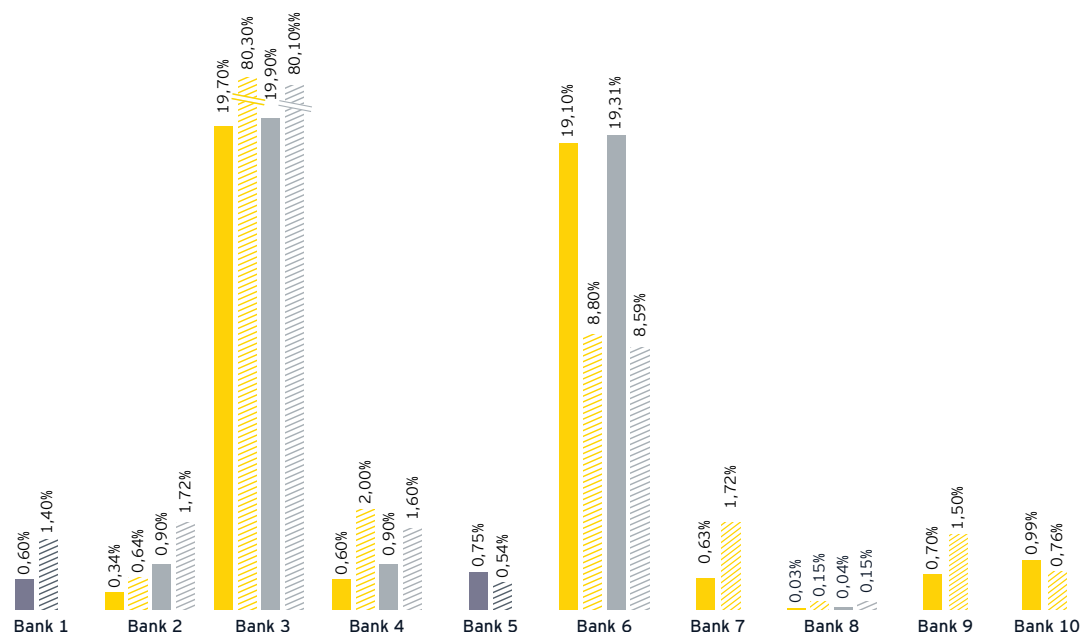
Docelowo w ramach ujawnień taksonomicznych banki powinny podać, w jakim stopniu

„zrównoważone” (tj. zgodne z taksonomią) są udzielone gwarancje, czy aktywa, które bank przyjął w zarządzanie, a w kolejnych latach także portfel handlowy, czy przychody z tytułu opłat i prowizji. Dodatkowo, wymagane będzie także opublikowanie pełnego zestawu ujawnień dotyczących działalności związanej z energią jądrową i gazem ziemnym.

Na ile spójne jest podejście polskich banków do ujawnień taksonomicznych

Przyjrzelśmy się bliżej ujawnieniom taksonomicznym dziesięciu polskich banków za 2022 rok notowanych na GPW w Warszawie. To drugi rok, kiedy banki publikowały m.in. udział swoich aktywów kwalifikujących się do taksonomii.

W pierwszej kolejności analizie poddaliśmy się wskaźnikom udziału ekspozycji wobec działalności gospodarczej kwalifikującej/niekwalifikującej się do Taksonomii – przedstawione one zostały na wykresie.

Udział w aktywach ogółem [%]:

Źródło: opracowanie własne EY.

Jak interpretować ujawnienia taksonomiczne

Przykład dla Banku 2: 0,34% działalności gospodarczej kwalifikującej się do Taksonomii wg KPI obrotu oznacza, że spośród wszystkich aktywów banku, 0,34% finansuje działalność, która potencjalnie mogłaby być uznana jako zrównoważona środowiskowo (po spełnieniu odpowiednich kryteriów ujętych w Rozporządzeniu 2021/2139). Udział ten został ustalony w szczególności na bazie informacji, jaka część obrotu przedsiębiorstw podlegających pod NFRD, finansowanych przez Bank 2, pochodzi z działalności kwalifikującej się do Taksonomii.

Analiza ujawnień wskazuje, iż mimo stosowania tych samych przepisów, zostały one przez banki zinterpretowane różnie, co ogranicza porównywalność wyników. Następujące trzy aspekty wpływają istotnie na zróżnicowanie wyników:

01

Zdecydowana większość banków do tegorocznych ujawnień wykorzystała KPI przedsiębiorstw za rok 2021 – z wyjątkiem dwóch banków, które do celów ustalenia, czy finansowana działalność kwalifikuje się do Taksonomii, analizowały PKD spółek. Takie podejście stosowane było przez banki rok temu, kiedy KPI przedsiębiorstw nie były jeszcze dostępne. Należy jednak mieć na uwadze, że przepisy Taksonomii kładą nacisk na wykorzystywanie danych zewnętrznych i ograniczanie własnych oszacowań (są one dopuszczalne jako ujawnienie dodatkowe).

02

Niektóre banki, mimo skorzystania z KPI przedsiębiorstw, opublikowały tylko wskaźniki na bazie KPI obrotu – mimo iż docelowe pełne ujawnienia mają być dokonywane również na bazie KPI CapEx.

03

Dwa banki zdecydowanie odstają pod względem wysokości wskaźnika. W przypadku Banku 6 we wskaźnikach uwzględniono także ekspozycje wobec gospodarstw domowych. Co prawda będą one brane pod uwagę docelowo we wskaźniku GAR, jednakże w ramach przepisów przejściowych oczekiwano od banków publikacji ekspozycji wobec działalności gospodarczej. Z kolei w przypadku Banku 3 przedstawiono udział w wartości łącznej ekspozycji wobec klientów podlegających pod NFRD (a nie w aktywach ogółem), co zaburza skalę wartości.

Zróżnicowane ujawnienia już na etapie okresu przejściowego, kiedy ich zakres istotnie ograniczony, wskazują na konieczność lepszego doprecyzowania oczekiwań ze strony regulatorów, a także na wypracowanie praktyki rynkowej – co zapewni lepszą porównywalność i zwiększy wartość informacyjną ujawnień.

Wyluczając banki 3 i 6, które zastosowały inne podejście, wyraźnie widać, że na ten moment finansowanie działalności kwalifikującej się do Taksonomii jest bardzo ograniczone. W zdecydowanej większości banków udział takiego finansowania w aktywach nie przekracza 1%. Wynika to z jednej strony z profilu działalności finansowanych spółek, ale też z relatywnie ograniczonej liczby podmiotów podlegających pod NFRD na polskim rynku, co przekłada się na odpowiednio niższą ekspozycję banków na takie spółki.

Jakie są perspektywy dla wskaźnika GAR

Jak wynika z analizowanych ujawnień banków, udział działalności kwalifikującej się do Taksonomii jest dziś znikomy. Można się zatem spodziewać, że udział działalności zgodnej z Taksonomią będzie jeszcze niższy. Co więcej, nawet zakładając, że wszystkie przedsiębiorstwa podlegające pod NFRD prowadziłyby działalność zrównoważoną środowiskowo, nadal byłby to niewielki udział w całkowitym finansowaniu – z wyłączeniem banków 3 i 6 byłoby to łącznie zaledwie 1,4 mld zł aktywów (1,8%).

Pozytywny wpływ na GAR może mieć natomiast uwzględnienie od 2024 roku szerszego zakresu ekspozycji ocenianych w kierunku zgodności z taksonomią, w szczególności kredytów zabezpieczonych na nieruchomościach dla gospodarstw domowych. Stanowią one istotną część portfela kredytowego wielu banków. Ocena zgodności takich kredytów z Taksonomią stanowi jednak obecnie wyzwanie dla banków i niejednolite podejście w tym zakresie może powodować rozbieżności w pierwszych ujawnieniach.

Na wzrost GAR może wpłynąć także implementacja do polskiego porządku prawnego dyrektywy CSRD, która w kolejnych latach rozszerzy zakres podmiotów podlegających obowiązkowi publikowania informacji niefinansowych o notowane duże przedsiębiorstwa, dotąd niepodlegające pod NFRD oraz notowane średnie i małe przedsiębiorstwa. Obecnie niemal 30% aktywów

analizowanych banków to ekspozycje wobec przedsiębiorstw niepublikujących informacji nt. Taksonomii. Objęcie znacznie większej liczby przedsiębiorstw analizą będzie wymagało od banków istotnej automatyzacji procesów oceny finansowania pod względem zgodności z Taksonomią.

Ponadto, warto mieć na uwadze, że obecny zakres ujawnień dotyczy jedynie 2 z 6 celów środowiskowych – adaptacji do zmian klimatu (CCA) i łagodzenia zmian klimatu (CCM).

W przyszłości konieczne będzie uwzględnienie działalności kwalifikującej się i zgodnej z Taksonomią w zakresie pozostałych czterech celów środowiskowych:

- ▶ zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich,
- ▶ przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym,
- ▶ zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola,
- ▶ ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów.

Aktualnie trwają konsultacje Komisji Europejskiej w sprawie technicznych kryteriów kwalifikacji dla ww. celów. Ich przyjęcie planowane jest na drugi kwartał 2023 roku, a począwszy od 2026 roku nowe rodzaje działalności mają być uwzględniane w GAR, co zapewne przyczyni się do wzrostu wskaźnika.

Niska świadomość banków w zakresie ujawnień dotyczących energii jądrowej i gazu ziemnego

Tylko jeden spośród 10 analizowanych banków odniósł się w ujawnieniach taksonomicznych do Rozporządzenia 2022/1214 dotyczącego działalności związanych z energią jądrową i gazem ziemnym. Rozporządzenie wprowadzające nowe rodzaje działalności, a także nowe obowiązki raportowe, obowiązuje od 1 stycznia 2023 r., a Komisja Europejska oczekiwała od banków publikacji części nowych wzorów już w tym roku – nie przewidując w tym zakresie okresu przejściowego. Jednakże równoległe ujawnienia dotyczące działalności związanej z energią jądrową i gazem ziemnym

po raz pierwszy w tym roku powinny sporządzić przedsiębiorstwa niefinansowe. W związku z tym banki nie miały odpowiednich danych do dokonania ujawnień – na co wskazał bank, który jako jedyny odniósł się do nowych obowiązków raportowych.

Taksonomia 2023 w polskim sektorze bankowym w liczbach

5 na 10

banków ujawniło podział KPI wg obrotu i wydatków CapEx

1 z 10

banków odniósł się do działalności związanej z energią jądrową i gazem ziemnym

w 8 na 10

banków udział działalności kwalifikującej się do taksonomii nie przekracza 1%

1,4 mld PLN

tyle aktywów 8 dużych banków giełdowych będzie rozpatrywanych pod kątem zgodności z taksonomią w przyszłości

2 z 10

banków dobrowolnie uwzględniły w kwalifikowalności do taksonomii ekspozycji zabezpieczonych na nieruchomościach wobec gospodarstw domowych

Ujawnienia taksonomiczne 10 giełdowych banków w Polsce opublikowane w 2023 r.

Bank	Podział: KPI obrotu / KPI CapEx	Udział procentowy w aktywach ogółem ekspozycji wobec działalności gospodarczej kwalfikującej się do systematyki			Udział procentowy w aktywach ogółem ekspozycji wobec działalności gospodarczej niekwalfikującej się do systematyki			Udział procen- towy w aktywach ogółem ekspo- zycji wobec przedsiębiorstw niepodlegających pod NFRD	Informacje na podstawie rozporządze- nia dot. atomu i gazu
		bez podziału	obrót	CapEx	bez podziału	obrót	CapEx		
Bank 1	✗	0,60%	n.d.	n.d.	1,40%	n.d.	n.d.	18,20%	✗
Bank 2	✓	n.d.	0,34%	0,64%	n.d.	2,03%	1,72%	30,62%	✓
Bank 3	✓	n.d.	19,70%	19,90%	n.d.	80,30%	80,10%	40,30%	✗
Bank 4	✓	n.d.	0,60%	0,90%	n.d.	2,00%	1,60%	36,50%	✗
Bank 5	✓	0,75%	n.d.	n.d.	0,54%	n.d.	n.d.	28,99%	✗
Bank 6	✓	n.d.	19,10%	19,31%	n.d.	8,80%	8,59%	42,55%	✗
Bank 7	Tylko KPI obrotu	n.d.	0,63%	n.d.	n.d.	1,72%	n.d.	15,21%	✗
Bank 8	✓	n.d.	0,03%	0,04%	n.d.	0,15%	0,15%	28,98%	✗
Bank 9	Tylko KPI obrotu	n.d.	0,70%	n.d.	n.d.	1,50%	n.d.	20,70%	✗
Bank 10	Tylko KPI obrotu	n.d.	0,99%	n.d.	n.d.	0,76%	n.d.	34,60%	✗

Źródło: opracowanie własne EY.

02

Ujawnienia Filara III ESG

Zakres ujawnień ESG w ramach Filara III

W 2023 roku duże instytucje zgodnie z art. 449a Rozporządzenia CRR opublikowały po raz pierwszy informacje w zakresie zarządzania ryzykami ESG w prowadzonej działalności – w ramach raportów adekwatności kapitałowej Filara III.

Rozporządzenie wprowadzające wymóg ujawnień ESG w ramach Filara III (Rozporządzenie 2022/2453⁶) przewiduje 10 wzorów ujawnień, z których 5 jest obligatoryjnych już w raportach za 2022 rok publikowanych przez banki na początku 2023 r.

Mapa ujawnień ESG w ramach Filara 3

Przez dużą instytucję, w świetle przepisów art. 4 ust. 1 pkt. 146 Rozporządzenia CRR, należy rozumieć instytucję, która spełnia którykolwiek z poniższych warunków:

- jest globalną instytucją o znaczeniu systemowym;
- została określona jako inna instytucja o znaczeniu systemowym zgodnie z art. 131 ust. 1 i 3 dyrektywy 2013/36/UE;
- jest – w państwie członkowskim, w którym ma ona siedzibę – jedną z trzech

największych instytucji pod względem całkowitej wartości aktywów;

- całkowita wartość jej aktywów na zasadzie indywidualnej lub, w stosownych przypadkach, na podstawie jej sytuacji skonsolidowanej zgodnie z niniejszym rozporządzeniem i dyrektywą 2013/36/UE jest równa 30 mld EUR lub wyższa.

W świetle powyższego ujawnienia ESG w ramach Filara III opublikowały póki co cztery banki w Polsce, które nie są jednostkami zależnymi od unijnych instytucji dominujących.

⁶ Rozporządzenie wykonawcze komisji (UE) 2022/2453 z dnia 30 listopada 2022 r. zmieniające wykonawcze standardy techniczne określone w rozporządzeniu wykonawczym (UE) 2021/637 w odniesieniu do ujawniania informacji na temat ryzyk z zakresu ochrony środowiska, polityki społecznej i ładu korporacyjnego

Ujawnienia ESG Filara III – kluczowe wyzwania i zastosowane podejście

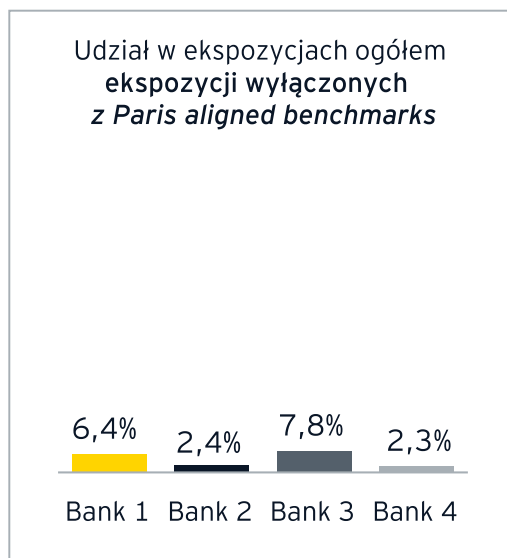
Jakość portfela bankowego wg sektorów, emisji i rezydualnego terminu zapadalności (Wzór 1)

W ramach Wzoru 1 banki zobowiązane były zaprezentować informacje na temat jakości portfela bankowego obejmującego ekspozycje z tytułu kredytów, pożyczek i dłużnych papierów wartościowych przedsiębiorstw niefinansowych w podziale na sektory wg kodów NACE.

Kluczowym wyzwaniem z punktu widzenia zagadnień ESG było zidentyfikowanie przedsiębiorstw wyłączonych z unijnych wskaźników referencyjnych dostosowanych

do porozumienia paryskiego, jak określono w art. 12 ust. 1 lit. d)-g) i art. 12 ust. 2 rozporządzenia delegowanego (UE) 2020/1818 – tj. przedsiębiorstw, które osiągnęły określony w przepisach % przychodów z działalności związanej z węglem, gazem ziemnym, paliwami olejowymi lub produkcją energii o wysokiej emisji CO₂ oraz innych przedsiębiorstw, których działalność, w ocenie banku, szkodzi przynajmniej jednemu z 6 celów środowiskowych.

Wzór 1 – ekspozycje na sektory przyczyniające się do zmian klimatu

* Sektory A-I oraz L kodów PKD

Źródło: opracowanie własne EY.

Identyfikacja ekspozycji wyłączonych z Paris-aligned benchmarks została przez banki przeprowadzona w oparciu o ekspercki przegląd portfela i wyodrębnienie przedsiębiorstw

działających w branżach paliw kopalnych, paliw olejowych, gazu ziemnego oraz produkujących energię elektryczną i osiągających przychody z takiej działalności.

Podobne podejście do identyfikacji ww. przedsiębiorstw przyjęły również banki europejskie. Niektóre skorzystały z danych od dostawców zewnętrznych w celu weryfikacji % przychodów z przedmiotowych działalności. W odniesieniu do wyłączeń w oparciu o kryterium czynienia poważnych szkód przynajmniej jednemu z celów środowiskowych korzystano z metodyk wewnętrznych dotyczących oceny ESG swoich klientów.

W kolejnych okresach banki będą zobowiązane uzupełnić ww. wzór o informacje na temat:

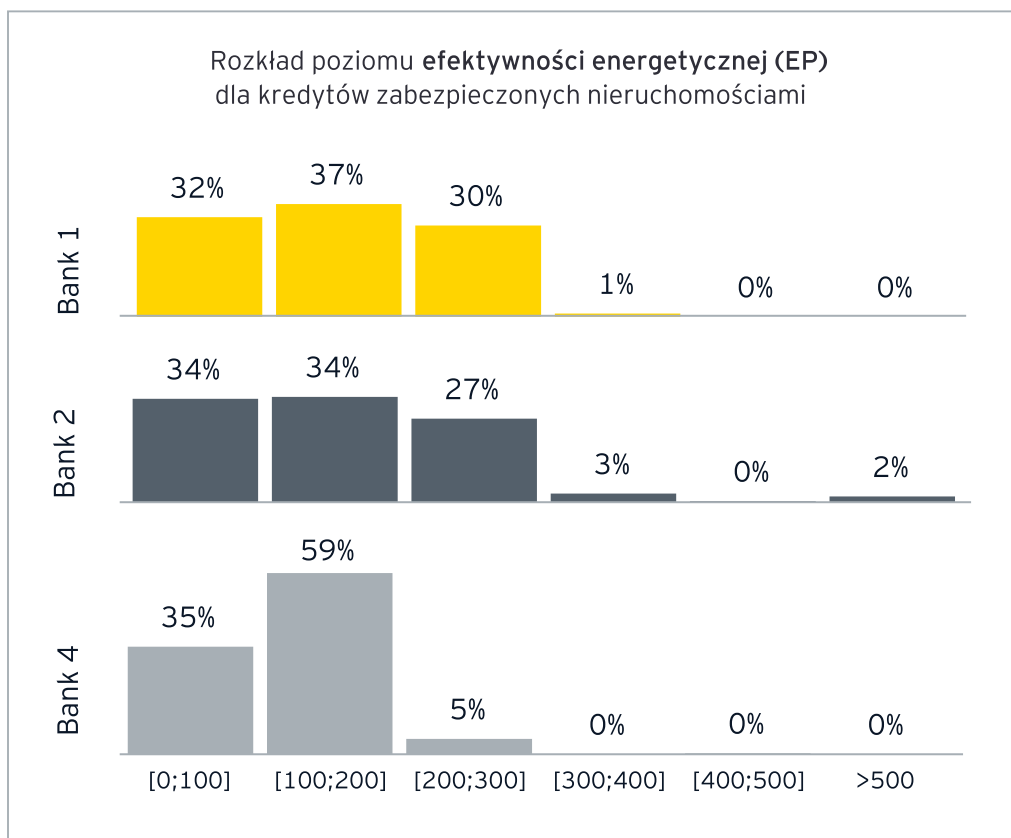
- ▶ ekspozycji finansujących działalność zgodną z Taksonomią w ramach celu CCM (od 2023 roku) oraz
- ▶ poziomu finansowania emisji GHG zakresu 3, w tym jaka część portfela opiera się na informacji o emisjach bezpośrednio od przedsiębiorstwa, a nie danych szacunkowych (od czerwca 2024 roku), przy czym niektóre banki europejskie zawarły te informacje w opublikowanych już raportach Filara III.

Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomości - efektywność energetyczna zabezpieczeń (Wzór 2)

W tym wzorze banki zobowiązane były przedstawić wartość bilansową brutto kredytów zabezpieczonych nieruchomościami komercyjnymi i mieszkalnymi oraz przejętych zabezpieczeń na nieruchomościach, wg poziomu efektywności energetycznej zabezpieczeń mierzonego pod względem zużycia energii w kWh/m² - na podstawie świadectwa charakterystyki energetycznej zabezpieczenia lub oszacowanego przez instytucje w przypadku braku takiego świadectwa.

W przypadku klas energetycznych (kolumny h - n Wzoru 2) - informacja podlegała ujawnieniu w zakresie, w jakim instytucja posiadała dostęp do świadectwa charakterystyki energetycznej (brak konieczności szacowania).

Kluczowym problemem banków był fakt, że nie posiadały one w swoich systemach informacji na temat efektywności energetycznej zabezpieczeń pochodzących ze świadectw charakterystyki energetycznej. Takie informacje nie były do tej pory wymagane w ramach procesów kredytowych. Poza tym obowiązujące dotychczas przepisy krajowe nie wymagały, aby na świadectwach charakterystyki energetycznej budynków znajdowała się informacja o klasie energetycznej (A - G). Z czterech polskich banków, trzy uzupełniły Wzór 2 w zakresie oszacowania efektywności energetycznej w związku z brakiem informacji ze świadectw - przy czym w przypadku Banku 4 oszacowaniami objęte zostało jedynie niecałe 10% portfela (w bankach 1 i 2 było to powyżej 90%).

Wzór 2 - efektywność energetyczna zabezpieczeń

EP - zapotrzebowanie budynku na nieodnawialną energię pierwotną (im niższe, tym budynek efektywniejszy energetycznie)
[w kWh/m²]

Źródło: opracowanie własne EY.

We wszystkich trzech przypadkach bardzo niewielka część zabezpieczeń posiada świadectwa charakterystyki energetycznej, które banki były w stanie wykorzystać na potrzeby ujawnień - Bank 1 dysponował świadectwem charakterystyki energetycznej w przypadku 0,18% wartości bilansowej brutto ekspozycji zabezpieczonych na nieruchomości, Bank 2 - w przypadku niespełna 0,30% wartości bilansowej brutto ekspozycji (0,2% wolumenu nieruchomości stanowiących zabezpieczenie), a Bank 4 w przypadku 1,1% wartości bilansowej brutto ekspozycji.

W celu przygotowania oszacowań Banki 1 i 2 korzystały z danych zawartych w *Długoterminowej strategii renowacji budynków*, z kolei Bank 4 opierał się na maksymalnych dopuszczalnych wartościach wskaźnika EP na daną datę, zgodnie z przepisami budowlanymi.

Z przeprowadzonych oszacowań wynika, że zdecydowana większość zabezpieczeń ma efektywność energetyczną z przedziału 0-300 kWh/m².

Ekspozycje wobec 20 przedsiębiorstw emitujących największe ilości dwutlenku węgla (Wzór 4)

Instytucje zobowiązane są do ujawnienia zagregowanych i zanonimizowanych informacji na temat ekspozycji wobec kontrahentów o największej na świecie emisji dwutlenku węgla. W celu identyfikacji, czy w portfelu banku są przedsiębiorstwa będące na liście 20 największych emitentów można posłużyć się różnymi źródłami zewnętrznymi, np. bazą Carbon Majors czy Thomson Reuters wskazanymi w instrukcji do Wzoru 4.

- ▶ W odniesieniu do polskiego sektora bankowego, jeden z analizowanych banków ujawnił, że posiada w swoim portfelu ekspozycje wobec dwóch podmiotów z listy 20 największych emitentów. Ujawnienie banku wskazuje, że w analizie oparto się na danych opublikowanych przez Thomson Reuters i uwzględniono również ekspozycje wobec spółek zależnych podmiotów z zestawienia 20 przedsiębiorstw emitujących największe ilości dwutlenku z ww. zestawienia.

- ▶ W przypadku drugiego banku wskazano, że w portfelu nie ma podmiotów z listy 20 największych emitentów dwutlenku węgla zarówno wg publikacji Carbon Majors, jak i Thomson Reuters.
- ▶ Trzeci z banków również nie zidentyfikował w swoim portfelu bankowym przedmiotowych ekspozycji.
- ▶ Z kolei czwarty z banków wskazał, że posiada ekspozycję wobec jednego z podmiotów z listy 20 największych emitentów, która stanowi 0,0001% wartości bilansowej brutto portfela. Bank wykorzystał zestawienie opublikowane przez Carbon Majors i – podobnie jak pierwszy bank – także uwzględnił spółki zależne emitentów.

Patrząc na ujawnienia banków europejskich, które opublikowały informacje ESG w ramach Filara III, finansują one zwykle około połowy podmiotów z listy 20 największych emitentów dwutlenku węgla wg danych, na których oparły swoje analizy.

Ekspozycje w portfelu bankowym podlegające ryzyku fizycznemu (Wzór 5)

Na podstawie analizy ujawnień dotyczących ekspozycji narażonych na ryzyko fizyczne można stwierdzić, że banki (nie tylko polskie) przyjęły tu bardzo różne podejścia.

Kluczowym wyzwaniem związanym z przygotowaniem informacji we Wzorze 5 było zidentyfikowanie ekspozycji w portfelu bankowym:

- ▶ wobec przedsiębiorstw niefinansowych w podziale na sektory działalności gospodarczej (klasyfikacja NACE), oraz
- ▶ z tytułu kredytów zabezpieczonych nieruchomościami w postaci przejętych zabezpieczeń na nieruchomościach,

wrażliwych na wpływ zarówno długotrwałych, jak i gwałtownych zagrożeń związanych ze zmianami klimatu, oraz w podziale na obszary geograficzne, które są/mogą być narażone na takie czynniki ryzyka.

Z instrukcji do wzoru nie wynika, jaką miarą należy ocenić wrażliwość na czynniki ryzyka fizycznego, co jest pierwszym elementem różnicującym przyjęte przez banki podejścia.

W celu identyfikacji obszarów geograficznych podatnych na różne czynniki ryzyka fizycznego można było korzystać z różnych zewnętrznych portali i baz danych. Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EBA) podał kilka przykładowych źródeł, jednak z analizy ujawnień wynika, że większość banków skorzystała z danych lokalnych dostawców zewnętrznych lub/oraz własnych metodyk wewnętrznych.

Nazwa banku	Narażenie na czynniki gwałtowne	Narażenie na czynniki chroniczne	Narażenie zarówno na czynniki gwałtowne, jak i chroniczne	Źródła informacji na potrzeby identyfikacji czynników ryzyka	Czy jest podział na różne regiony geograficzne?
ING Group	TAK	TAK	NIE	Ekspozycje wobec sektorów - Climate&Environmental Heatmap (narzędzie własne ING Group) Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomości - dane z Royal Haskoning DHV	Tak - Holandia, USA, Australia, Hiszpania, cały portfel
Banco Santander Group	TAK	TAK	TAK	Munich RE (Munich Re Methodology) Scenariusz RCP 4.5	Tak - Europa, Ameryka Północna, Ameryka Południowa
UniCredit	TAK	TAK	TAK	Różni dostawcy zewnętrzni (m.in Bundesanstalt für Geowissenschaften und Rohstoffe & Istituto di Ricerca per la Protezione Idrogeologica, ISPRA (Italy), ESA Data & Copernicus Data, Geoweb natural hazard maps	Tak - cała grupa, Włochy, Niemcy, pozostałe
Nordea Group	TAK (tylko dla ekspozycji zabezpieczonych na nieruchomości)	NIE	NIE	Swedish Meteorological and Hydrological Institute (SMHI)	Kraje nordyckie ogółem
RBI International AG	TAK	TAK	TAK	Prometeia S.P.A.	Tak - Europa Środkowa, Europa
Intesa SanPaolo	TAK	TAK	TAK	Dostawca zewnętrzny	Tak - Włochy, Europa (Chorwacja, Słowacja, Serbia, Węgry)
Deutsche Bank AG	TAK	TAK	TAK	S&P	Tak - EMEA, Asia Pacific, Ameryka Północna, Ameryka Środkowa

03

Ślad węglowy

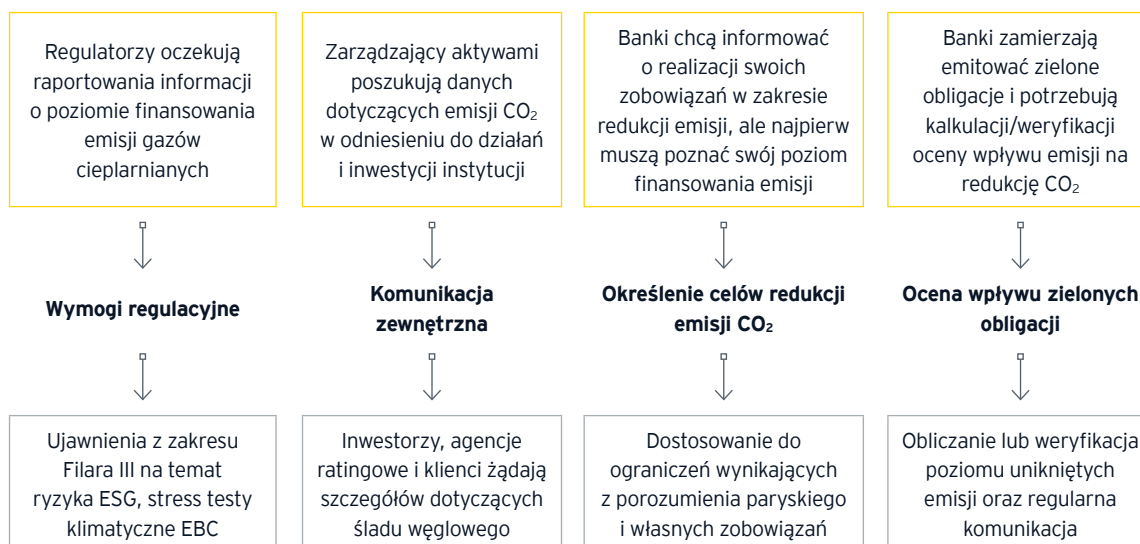
Czym jest ślad węglowy i dlaczego jego ujawnianie rośnie na znaczeniu

Tak zwany ślad węglowy określa ilość gazów cieplarnianych (ang. *greenhouse gas* - GHG) wyemitowanych przez przedsiębiorstwo. W przypadku banków w ramach śladu węglowego uwzględnia się także wielkość emisji sfinansowanych przez bank, tj. wytworzonych przez przedsiębiorstwa, którym bank udziela finansowania.

W ostatnich latach coraz więcej przedsiębiorstw - w tym banków - zaczęła publikować informacje na temat swojego śladu węglowego. Ze względu na rosnącą świadomość społeczeństwa w zakresie

ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju, a także oczekiwania inwestorów i regulatorów, obliczanie i ujawnianie poziomu emisji gazów cieplarnianych staje się dzisiejszym standardem.

Przedsiębiorstwa dążą do osiągnięcia zerowego bilansu netto emisji (ang. *net zero emissions*), czyli ograniczenia emisji do minimum, przy jednoczesnym zapewnieniu, że emisje, których nie da się zredukować, będą zrównoważone odpowiednim poziomem wchłaniania gazów cieplarnianych z atmosfery (np. poprzez roślinność).

Przedsiębiorstwa dokonując kalkulacji śladu węglowego najczęściej kierują się standardem *The Greenhouse Gas Protocol - A Corporate Accounting and Reporting Standard*, który wyróżnia trzy zakresy emisji gazów cieplarnianych:

- **zakres 1** - emisje bezpośrednie, generowane z zasobów posiadanych przez przedsiębiorstwo (np. fabryki, pojazdy),
- **zakres 2** - emisje pośrednie, związane z produkcją energii elektrycznej wykorzystywanej przez przedsiębiorstwo,

- **zakres 3** - inne emisje pośrednie, wynikające z działalności przedsiębiorstwa (np. emisje poddostawców, dojazdy pracowników do pracy).

Ślad węglowy to suma trzech wyżej wymienionych zakresów. W przypadku banków najistotniejszym komponentem śladu węglowego są emisje zakresu 3 - w szczególności te związane z udzielaniem finansowania przez banki, generowane przez klientów banku. Sama operacyjna działalność banku nie charakteryzuje się co do zasady wysoką intensywnością emisji.

Sektor finansowy jest kluczowy w procesie dekarbonizacji

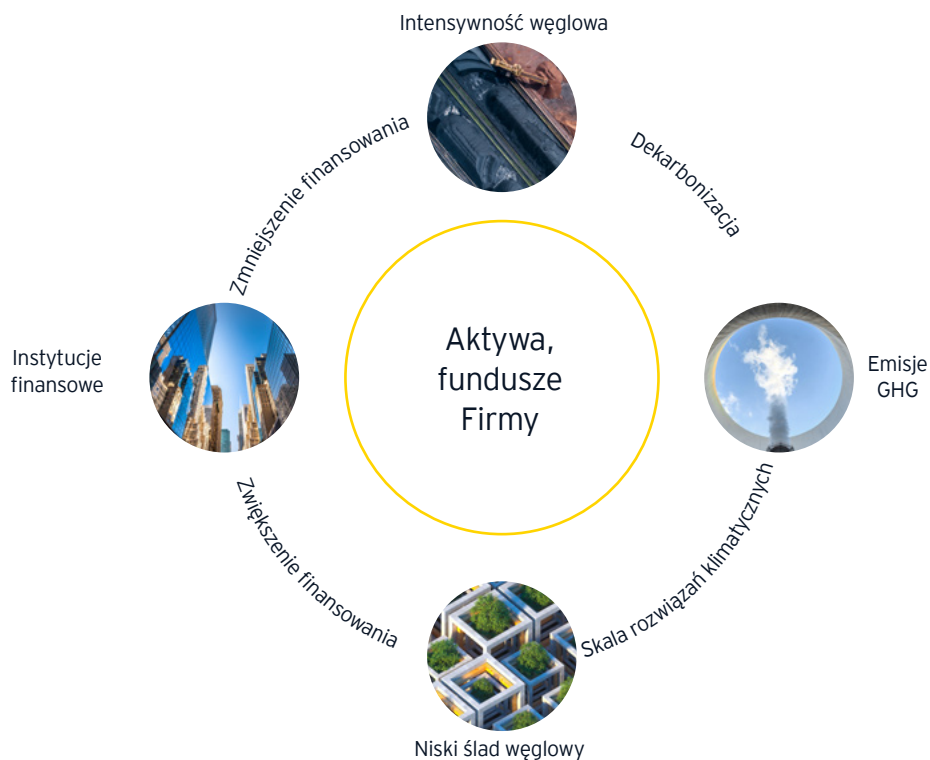
W uznaniu ważnej roli sektora finansowego w walce ze zmianami klimatu Porozumienie Paryskie w szczególności wzywa, aby przepływy finansowe były "zgodne ze ścieżką prowadzącą do niskiej emisji gazów cieplarnianych oraz rozwojem odpornym na zmiany klimatyczne".

Poprzez strategiczne alokowanie kapitału z dala od aktywności, które są wysokoemisyjne, przy jednoczesnym zwiększaniu dostępności kapitałowej dla aktywności, które pozwolą światu na osiągnięcie zerowego bilansu netto, instytucje finansowe mogą bezpośrednio wpływać na tempo, w którym światowa gospodarka może osiągnąć cele paryskie. Działa to także w drugą stronę - jeżeli sektor finansowy nadal będzie finansował, inwestował oraz ubezpieczał działania wysokoemisyjne, to osiągnięcie celów paryskich będzie trudne, a nawet niemożliwe.

Instytucje finansowe mogą wpływać na podmioty, w które inwestują oraz kredytobiorców, aby zmniejszać ich emisję poprzez zapewnienie finansowania działalności na rzecz przejścia, inwestycje ukierunkowane, dokładną wycenę ryzyka, a także tam, gdzie to konieczne, wycofanie się z inwestycji.

Redukcja intensywności finansowanych emisji poprzez wycofywanie się z inwestycji w celu zgodności z Porozumieniem Paryskim niekoniecznie prowadzi do zmniejszenia emisji w gospodarce realnej, ponieważ inne podmioty mogą inwestować w dostępne wysokoemisyjne aktywa. Tylko gdy duża część sektora finansowego zobowiąże się do znacznego inwestowania w cele związane z klimatem oraz efektywnie je wdroży, podmioty na rynku będą musiały reagować i redukować swoje emisje.

W jaki sposób sektor finansowy wpływa na dekarbonizację w realnej gospodarce?

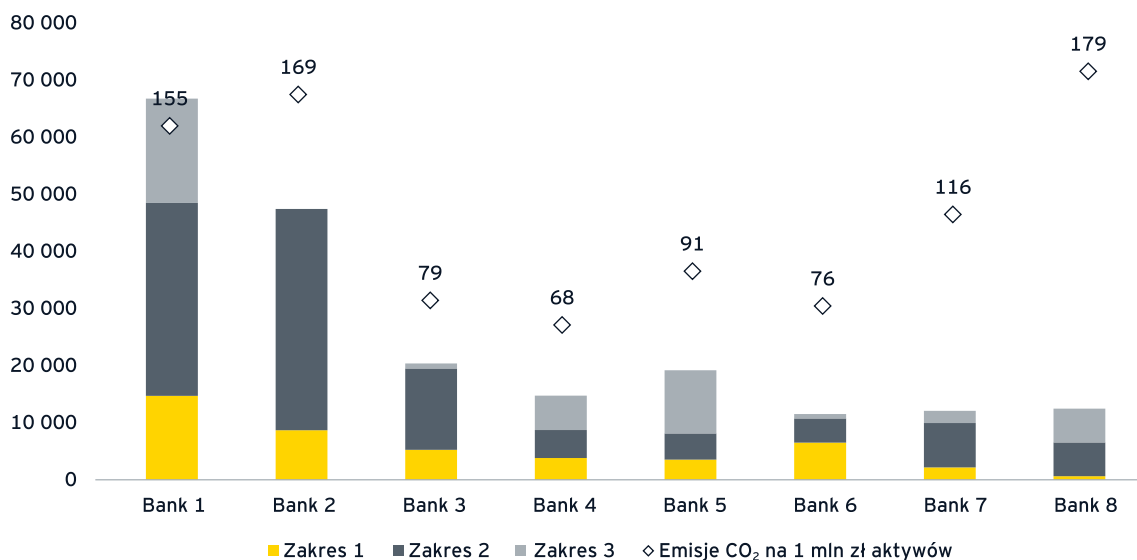

Źródło: New Climate Institute

Ujawnienia śladu węglowego i cele *net zero* w bankach w Polsce

8 na 10 banków giełdowych działających w Polsce opublikowało poziom emisji gazów cieplarnianych zakresu 1 i 2 wygenerowanych w 2022 roku. 7 z tych banków opublikowało także poziom emisji zakresu 3 w niektórych kategoriach (zgodnych ze standardem *GHG Protocol*). Tylko jeden z 10 analizowanych przez nas banków opublikował poziom finansowanych emisji zakresu 3 (dla części portfela).

Poziomy emisji (w podejściu market-based) w zakresach 1-3 ujawnione przez banki przedstawione zostały na poniższym wykresie (z wyłączeniem finansowanych emisji ujawnionych przez jeden bank, które zostały omówione osobno w dalszej części raportu). Dodatkowo przedstawiono tzw. **intensywność emisji**, czyli poziom emisji CO₂e na 1 mln zł aktywów banku.

Źródło: opracowanie własne EY na podstawie danych banków.

Kategorie emisji CO₂ Zakresu 3 banków działających w Polsce

Kategorie	Bank 1	Bank 3	Bank 4	Bank 5	Bank 6	Bank 7	Bank 8
1 - zakupione produkty i usługi			✓	✓		✓	✓
2 - dobra kapitałowe				✓		✓	✓
3 - emisje związane z energią i paliwami nieujęte w zakresach 1 i 2	✓		✓	✓		✓	
5 - odpady powstające w trakcie działalności			✓			✓	✓
6 - podróże służbowe	✓	✓	✓		✓	✓	✓
7 - dojazdy pracowników do pracy	✓			✓			✓
13 - zużycia mediów w powierzchniach wynajmowanych podmiotom trzecim	✓						

Jak wynika z ujawnień banków na ten moment przeważają w nich emisje zakresu 1 i 2. Dwa banki odstają pod względem wielkości emisji, w pozostałych są one na relatywnie porównywalnym poziomie. Ponad połowa banków deklaruje jako swój cel osiągnięcie zerowej emisyjności netto w 2050 roku. Część banków wyznaczyła – jako alternatywa dla celu net zero w 2050 lub jako cel pośredni – cele bardziej krótkoterminowe, np. osiągnięcie zerowej emisyjności tylko w zakresach 1 i 2, lub określony poziom redukcji emisji w założonym horyzoncie czasowym.

Proporcja poszczególnych zakresów emisji zmienia się istotnie, gdy banki zaczną wyliczać wysokość emisji wynikających z portfela należności klientów. Obserwacje z banków zagranicznych wskazują, że większość ich emisji gazów cieplarnianych pochodzi właśnie z finansowanego portfela. W przypadku jedyne polskiego banku, który opublikował poziom finansowanych emisji, stanowią one niemal 100% całego śladu węglowego.

5,8 mln ton CO₂e emisji sfinansował w 2022 roku jeden z wiodących polskich banków – to niemal **400 razy więcej** niż emisje zakresów 1-3 generowane przez operacyjną działalność tego banku.

Kluczowe jest, aby także inne banki działające na polskim rynku zaczęły obliczać poziomy finansowanych emisji i wyznaczać cele w tym zakresie. Takie informacje będą wymagane m.in. na potrzeby ujawnień III filara w zakresie ESG – zgodnie z projektem CRR3 ujawnienia te będą w przyszłości wymagane od wszystkich instytucji kredytowych. Wsparciem w wyznaczeniu celu redukcji emisji gazów cieplarnianych może być Inicjatywa *Science Based Target* (SBTi).

Inicjatywa Science Based Target (SBTi)

SBTi to inicjatywa partnerska, która napędza ambitne działania na rzecz klimatu w prywatnym sektorze poprzez stawianie wymagań wobec swoich członków, aby ustalić „podparte naukowo” cele redukcji emisji GHG. Cele uważane są za „podparte naukowo”, jeżeli są zgodne z zaleceniami najnowszych badań klimatycznych co do osiągnięcia celów Porozumienia Paryskiego. Powinny być ustanawiane dwa rodzaje celów: cele redukcji emisji związanych z działaniami finansowymi oraz cele zwiększenia przepływów finansowych na rozwiązania klimatyczne.

Kluczowe założenia inicjatywy SBTi obejmują:

- budowanie odporności na ryzyko klimatyczne, zarówno fizyczne, jak i przejścia,
- poprawę pewności / zaufania wśród inwestorów,
- wspieranie zgodności regulacyjnej,
- wykazywanie pozycji lidera na rzecz wolnej od węgla przyszłości,
- wzmacnianie wartości marki wśród innych firm, klientów i konsumentów.

Ustalenie celu w ramach inicjatywy SBTi odbywa się w ramach pięciostopniowego procesu, który zapewnia, że cel będzie mierzalny i realny do wykonania, a jego realizacja będzie odpowiednio ujawniana interesariuszom.

1	Zaangażowanie Złożenie listu deklarującego chęć wyznaczenia celu opartego na danych naukowych
2	Rozwijanie Praca nad celem redukcji emisji w zgodności z kryteriami SBTi
3	Złożenie Zaprezentowanie swojego celu do SBTi w celu oficjalnej walidacji / potwierdzenia
4	Komunikowanie Ogłoszenie swojego celu oraz poinformowanie swoich interesariuszy
5	Ujawnienie Raportowanie emisji z całej działalności firmy oraz coroczne śledzenie postępów na drodze osiągnięcia założonego celu

Inicjatywa *Science Based Targets* (SBTi) zawiera wytyczne dotyczące sposobu wyznaczania celów w oparciu o klasy aktywów:

1. **Sektorowa metoda dekarbonizacji - *Sectoral Decarbonisation Approach* (SDA):** Wyznaczanie celów dotyczących intensywności emisji dla aktywów z portfela kredytowego. SDA zakłada globalną konwergencję intensywności emisji w kluczowych sektorach do 2050 roku. Metoda wymaga pomiaru emisji na poziomie konkretnej klasy aktywów /parametru;
2. **Poparte naukowo podejście do pokrycia portfela - SBTi *Portfolio Coverage Approach*:** Instytucje finansowe zobowiązują się do współpracy ze swoimi kredytobiorcami i/ lub beneficjentami inwestycji w celu ustalenia przez nich własnych celów, które zostaną zatwierdzone przez SBTi;

3. **Metoda ratingu termicznego - *Temperature Rating Approach*:** Instytucje finansowe określają aktualny „rating temperaturowy” swojego portfela na podstawie publicznie ogłoszonej redukcji emisji gazów cieplarnianych przez podmioty, w które zainwestowały. Instytucje finansowe ustalają swoje cele jako punktację temperaturową portfela.

Dołączając do inicjatywy banki mogą w lepszy sposób ustrukturyzować swoje podejście do wyznaczania celów w zakresie neutralności klimatycznej i uwiarygodnić wyznaczone przez siebie cele. Spośród banków działających w Polsce do inicjatywy dołączyły dotychczas dwa banki - Bank Ochrony Środowiska S.A. oraz mBank S.A. Globalnie, w inicjatywie SBTi bierze udział już ponad 200 instytucji finansowych, z czego większość jest na początkowym etapie tego pięciostopniowego procesu.

Autorzy

Paweł Flak

Associate Partner
Risk Consulting

+48 502 793 174
pawel.flak@pl.ey.com

Dominika Rocka

Menedżerka - Ekspertka
Risk Consulting

+48 519 511 461
dominika.rocka@pl.ey.com

Julia Wittlieb

Konsultantka
Risk Consulting

+48 573 339 415
julia.wittlieb@pl.ey.com

Paweł Preuss

Partner EY,
Lider Rynków Finansowych w Polsce

+48 508 018 341
pawel.preuss@pl.ey.com

Janusz Miszczak

Partner EY,
Lider Rynków Finansowych w Polsce

+48 508 018 402
janusz.miszczak@pl.ey.com

EY | Building a better working world

Celem działalności EY jest budowanie lepiej funkcjonującego świata - poprzez wspieranie klientów, pracowników i społeczeństwa w tworzeniu trwałych wartości - oraz budowanie zaufania na rynkach kapitałowych.

Wspomagane przez dane i technologię, zróżnicowane zespoły EY działające w ponad 150 krajach, zapewniają zaufanie dzięki usługom audytorskim oraz wspierają klientów w rozwoju, transformacji biznesowej i działalności operacyjnej.

Zespoły audytorskie, consultingowe, prawne, strategiczne, podatkowe i transakcyjne zadają nieoczywiste pytania, by móc znaleźć nowe odpowiedzi na złożone wyzwania, przed którymi stoi dziś świat.

Nazwa EY odnosi się do firm członkowskich Ernst & Young Global Limited, z których każda stanowi osobny podmiot prawny. Ernst & Young Global Limited, brytyjska spółka z odpowiedzialnością ograniczoną do wysokości gwarancji (company limited by guarantee) nie świadczy usług na rzecz klientów. Informacje na temat sposobu gromadzenia przez EY i przetwarzania danych osobowych oraz praw przysługujących osobom fizycznym w świetle przepisów o ochronie danych osobowych są dostępne na stronie ey.com/pl/pl/home/privacy. Firmy członkowskie EY nie prowadzą praktyki prawniczej, jeśli jest to zabronione przez prawo lokalne.

Aby uzyskać więcej informacji, wejdź na www.ey.com/pl

© 2023 EYGM Limited.

Wszelkie prawa zastrzeżone.

SCORE: 00765-162

ey.com